

## ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2012. GODINE

**Razred ili kategorija natjecanja: 4. razred**

**Zaporka**

--	--	--	--	--

**Broj postignutih bodova \_\_\_\_ / 70**

**Potpis članova Županijskog povjerenstva**

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_

3. \_\_\_\_\_

Mjesto i nadnevak: \_\_\_\_\_

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Test se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju testa treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnoga slova geografskih imena. Geografska imena čije je podrijetlo iz drugih (stranih) jezika moraju biti napisana u izvornom obliku (transkribirana na latinicu), npr. New York, Stuttgart, Loire...

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima (osim u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo).

Za vrijeme testiranja ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio testa.

Potpuno ispravno riješeni zadaci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako u njima nije bilo korekcije odgovora. Netočno riješeni zadaci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova ne vrednuju se.

**U SLJEDEĆIH JEDANAEST ZADATAKA UPIŠI ODGOVORE NA CRTE.**

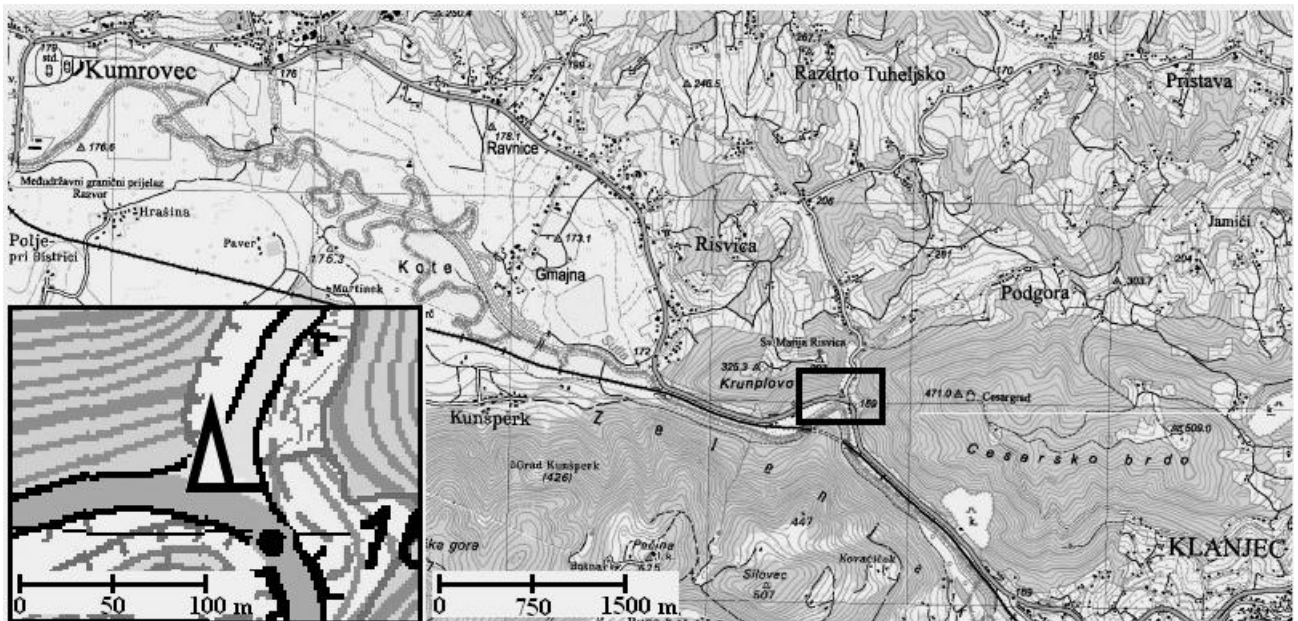
3

1. Ispod prikazane novčanice upiši ime i prezime osobe značajne za hrvatsku opstojnost. Iza prezimena upiši brojeve **1, 2 ili 3** prema razdobljima njihovog političkog djelovanja (**1** najranije do **3** najkasnije).



3

2. Na isječku topografskog zemljovida ispod, uokvireno je pravokutnikom i povećano u lijevom donjem kutu područje Hrvatske u kojem se nalazi objekt u spomen jednog hrvatskog državnog simbola.



Naziv topografskog znaka koji predstavlja taj objekt je \_\_\_\_\_.

Ime objekta prikazanog topografskim znakom je \_\_\_\_\_.

Ime mjesta (lokaliteta) na kojem se taj objekt nalazi je \_\_\_\_\_.

3

3. Na isječku zemljovida desno unutar krugova označenih slovima nalaze se ušća prikazanih rijeka. Odredi rijeku koja je glavni tok i rijeku koja je pritok.

A – rijeka imena \_\_\_\_\_

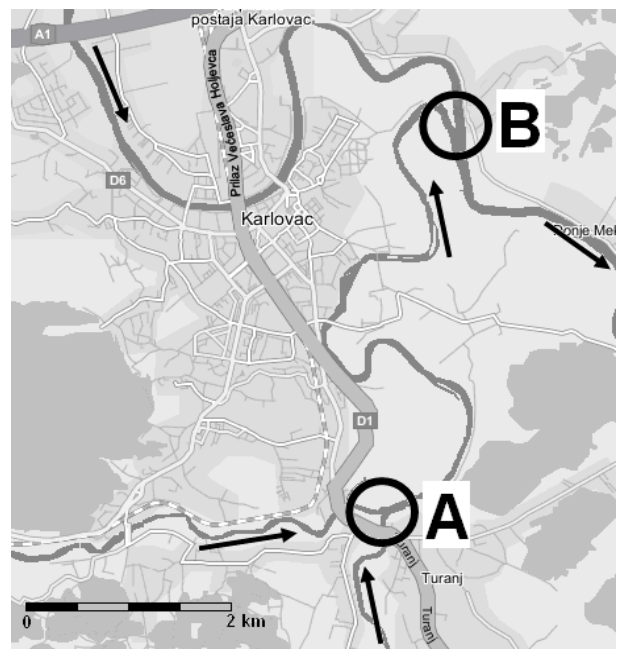
utječe u rijeku čije ime je \_\_\_\_\_.

B – rijeka kojoj je pritok u krugu označen slovom A

utječe u rijeku čije ime je \_\_\_\_\_.

2

4. Kroz grad prikazan na zemljovidu prolaze prometnice koje čine jedan europski koridor. Oznaka tog koridora je \_\_\_\_\_ i izlazi na Jadransko more u gradu-luci čije ime je \_\_\_\_\_.



2

5. Koje od navedenih zemalja – Mađarska, Švicarska, Rumunjska, Srbija, Danska i Nizozemska su po površini kopna veće, a koje manje od Hrvatske?

Veće zemlje su \_\_\_\_\_.

Manje zemlje su \_\_\_\_\_.

2

6. Osim Zagrebačke županije, županije koje u nazivu nemaju svoj glavni grad su:

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

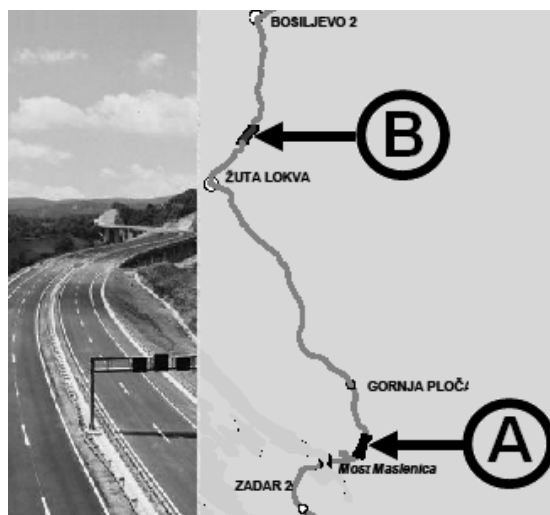
2

7. Na prikazu desno je dio autoceste A1. Slova u krugovima sa strelicom označavaju dva tunela.

Slovom **A** označen je Tunel čije ime je

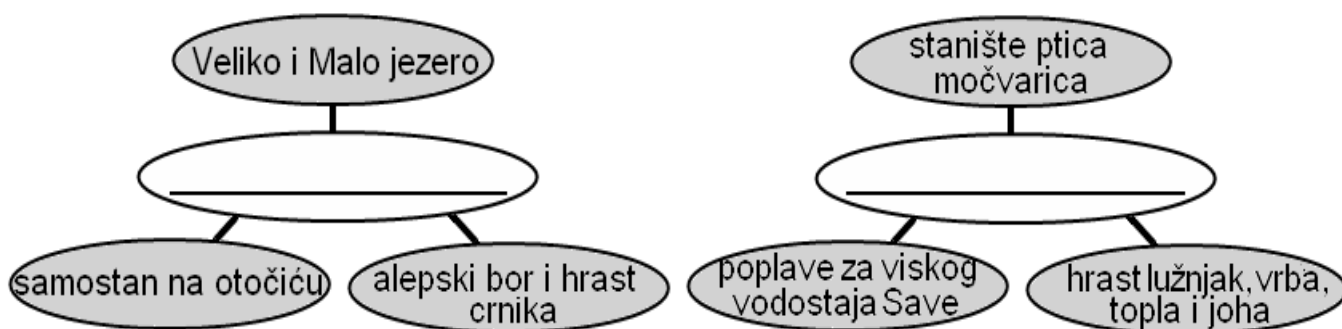
\_\_\_\_\_, a slovom **B**

Tunel \_\_\_\_\_.



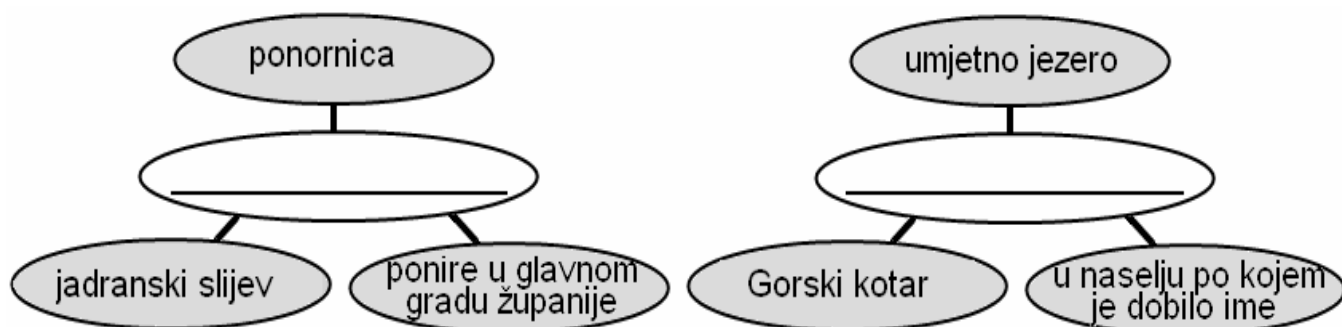
2

8. Na crte u poljima organizacijskih dijagrama dolje, upiši ime pripadajućeg nacionalnog parka i parka prirode.



2

9. Na crte u poljima organizacijskih dijagrama upiši ime pripadajuće rijeke i jezera.



2

10. Prema priloženim podacima u tablici odredi podtip općeg kretanja stanovništva Hrvatske u razdoblju između dva posljednja popisa stanovništva.

Ukupna promjena broja stanovnika između dva popisa	Ukupna prirodna promjena između dva popisa	Ukupna promjena migracijskog salda između dva popisa
-165 484	- 96 375	-69 109

Naziv podtipa općeg kretanja stanovnika Hrvatske u navedenom razdoblju je

\_\_\_\_\_ i njegova oznaka je \_\_\_\_\_.

Prostor za računanje

2

11. Prema prvim rezultatima Popisa stanovništva 2011. godine Hrvatska je imala 4 290 612 stanovnika. Koliki broj stanovnika bi 2011. godine trebao biti prema prosječnoj godišnjoj apsolutnoj promjeni broja stanovnika posljednjeg međupopisnog razdoblja, ako je popisom stanovništva 1991. godine utvrđen broj stanovnika 4 784 285, a popisom 2001. godine 4 437 460?

Prosječna godišnja apsolutna promjena broja stanovnika Hrvatske između navedenih popisa iznosila je \_\_\_\_\_ (cijeli broj).

2011. godine broj stanovnika Hrvatske prema toj procjeni trebao je biti \_\_\_\_\_.

Prostor za računanje

**U SVAKOM OD SLJEDEĆIH SEDAM ZADATAKA DVA SU ODGOVORA TOČNA. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.**

2

12. Zašto je značajna razlika između procijenjenog broja stanovnika za 2011. godinu u prethodnom zadatku i utvrđenog stanja prvih rezultata popisa (broj se neće znatnije promijeniti nakon objave konačnih rezultata)?

- a) zbog vrlo visokih stopa mortaliteta stanovništva u međupopisnom razdoblju 1991.-2001. god.
- b) zato što u međupopisnom razdoblju 1991.-2001. god. nataliteta praktično nije bilo
- c) zbog značajnog iseljavanja stanovništva iz Hrvatske u međupopisnom razdoblju 1991.-2001. god.
- d) zbog velikog useljavanja Hrvata iz dijaspe u međupopisnom razdoblju 1991.-2001. god.
- e) zbog agresije na Hrvatsku što se odrazilo na velike demografske promjene u međupopisnom razdoblju 1991.-2001. god.

2

13. Koje od navedenih rijeka pripadaju Jadranskom slijevu?

- a) Bednja      b) Mirna      c) Jadro      d) Bosut      e) Vuka

2

14. Koji procesi su nakon zadnjeg ledenog doba prevladavali u stvaranju današnjeg obalnog reljefa hrvatskog Jadrana?

- a) tektonika      b) regresija mora      c) denudacija      d) korozija      e) transgresija mora

2

**15. Kakvu ulogu imaju Dinaridi kao klimatski modifikator?**

- a) ograničavaju maritimnost u Panonskoj Hrvatskoj
- b) smanjuju utjecaj bure na hrvatskoj obali
- c) ljeti su prosječne dnevne temperature zraka više od reljefno nižih dijelova Hrvatske
- d) primaju najmanje količine padalina tijekom godine
- e) utječu na orografske padaline

2

**16. Koja od navedenih obilježja se odnose na etape demografskog razvoja Hrvatske?**

- a) Hrvatska ulazi u demografsku tranziciju u drugoj polovici 19. stoljeća
- b) Hrvatska izlazi iz demografske tranzicije neposredno nakon Drugog svjetskog rata
- c) za vrijeme demografske tranzicije stope mortaliteta bile su više od stopa nataliteta
- d) Hrvatska je danas u demografskoj poslijetransiciji
- e) u razdoblju demografske tranzicije stanovništvo Hrvatske se utrostručilo

2

**17. Kakav je odnos udjela velikih dobnih skupina stanovništva u Hrvatskoj u posljednjem međupopisnom razdoblju?**

- a) podjednak udio mladog i starog stanovništva
- b) veći udio zrelog stanovništva od mladog i starog stanovništva zajedno
- c) veći udio starog stanovništva od mladog i zrelog stanovništva zajedno
- d) podjednak udio starog i zrelog stanovništva
- e) podjednak udio mladog i zrelog stanovništva

2

**18. Što je utjecalo na kontinuirano snižavanje stopa nataliteta u Hrvatskoj posljednjih 20 godina?**

- a) prekoceanska imigracija u Hrvatsku
- b) imigracija iz Bosne i Hercegovine
- c) deagrarizacija i deruralizacija u Hrvatskoj
- d) smanjivanje udjela ženskog fertilnog kontingenta na selu
- e) snižavanje stopa infantilnog mortaliteta

**U SLJEDEĆA ČETIRI ZADATAKA POVEŽI DESNI STUPAC S LIJEVIM UPISIVANJEM PRIPADAJUĆEG SLOVA NA CRTU ISPRED POJMA U LIJEVOM STUPCU. JEDNO SLOVO JE VIŠAK.**

2

**19. Poveži hrvatske pokrajine s planinama i gorama.**

\_\_\_\_\_ Petrova gora

\_\_\_\_\_ Plješivica

\_\_\_\_\_ Dinara

\_\_\_\_\_ Risnjak

A) Dalmacija

B) Gorski kotar

C) Kordun

D) Lika

E) Istra

2

20. Poveži vodeće gradsko naselje s krškim poljem na čijem je rubu smješteno.

\_\_\_\_\_ Ličko polje

A) Gospić

\_\_\_\_\_ Krbavsko polje

B) Knin

\_\_\_\_\_ Petrovo

C) Drniš

\_\_\_\_\_ Gacko

D) Udbina

E) Otočac

2

21. Poveži nacionalne manjine s navedenim županijama u kojima su iza srpske imale najveći udio u sastavu nacionalnih manjina 2001. godine.

\_\_\_\_\_ Primorsko-goranska županija

A) Bošnjaci

\_\_\_\_\_ Dubrovačko-neretvanska županija

B) Česi

\_\_\_\_\_ Osječko-baranjska županija

C) Romi

\_\_\_\_\_ Bjelovarsko-bilogorska županija

D) Talijani

E) Mađari

2

22. Poveži razdoblja preseljavanja Hrvata s navedenim prostorom u koji su u tom razdoblju dominantno useljavali.

\_\_\_\_\_ Slavonija i Vojvodina

A) 14. stoljeće

\_\_\_\_\_ sjeveroistok SAD-a

B) 16. stoljeće

\_\_\_\_\_ Kanada

C) 18. stoljeće

\_\_\_\_\_ zapadna Mađarska

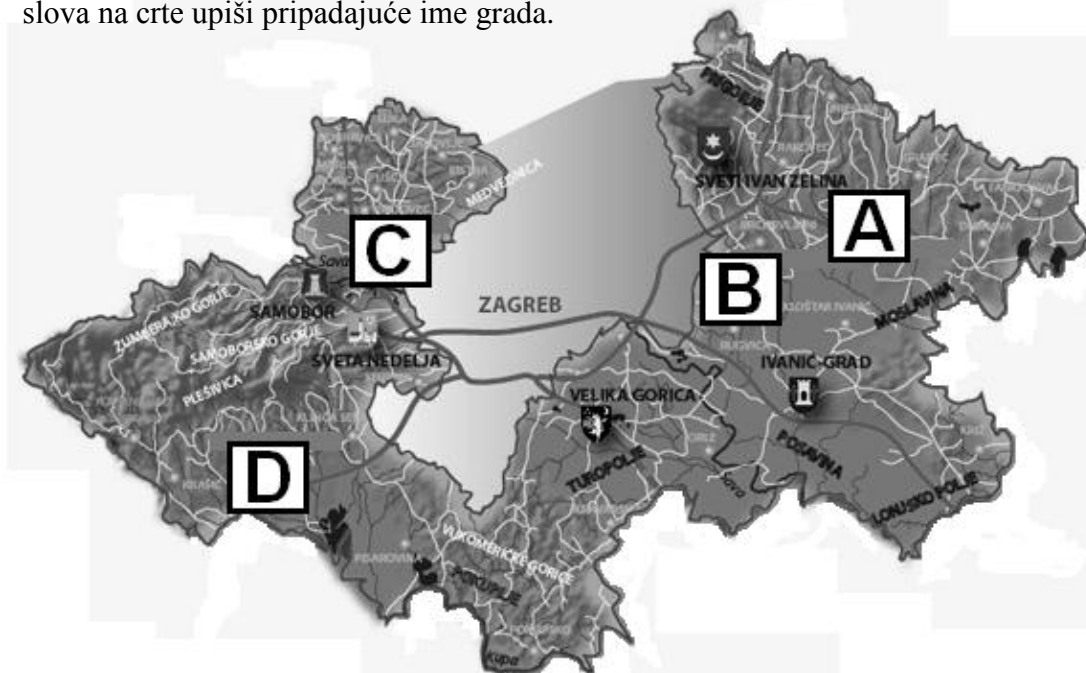
D) konac 19. stoljeća i početak 20. stoljeća

E) 20-ih godina 20. stoljeća

**U SLJEDEĆIH PET ZADATKA UPIŠI ODGOVORE NA CRTE ILI DOPUNI REČENICE.**

2

23. Od devet gradova Zagrebačke županije koji su ujedno subregionalna središta Zagrebačke regije slovima u kvadratu na njihovim mjestima na zemljovidu označeno ih je četiri. Uz slova na crte upiši pripadajuće ime grada.



A \_\_\_\_\_

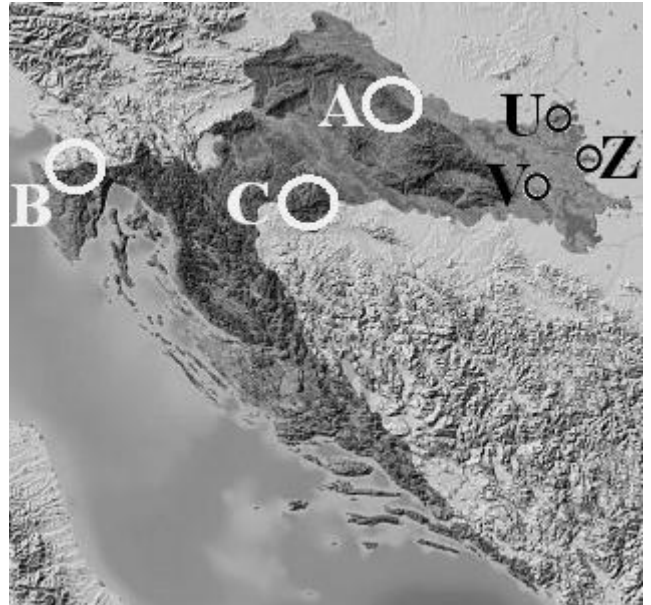
B \_\_\_\_\_

C \_\_\_\_\_

D \_\_\_\_\_

**2** **24.** Stijene koje prevladavaju u ukupnom udjelu stijena površinskog dijela Gorske Hrvatske po starosti su pretežito iz geološke ere \_\_\_\_\_, a nizinskog dijela Panonske Hrvatske iz geološke ere \_\_\_\_\_. Površinski dio Gorske Hrvatske pretežito čine \_\_\_\_\_ sedimentne stijene, a nizinskog dijela Panonske Hrvatske \_\_\_\_\_ sedimentne stijene (upiši nazive skupina sedimentnih stijena).

**3** **25.** Ime reljefnog uzvišenja unutar bijelog kruga označenog na zemljovidu desno slovom A je \_\_\_\_\_, slovom B je \_\_\_\_\_ i slovom C je \_\_\_\_\_.

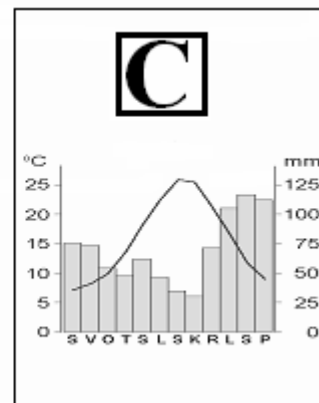
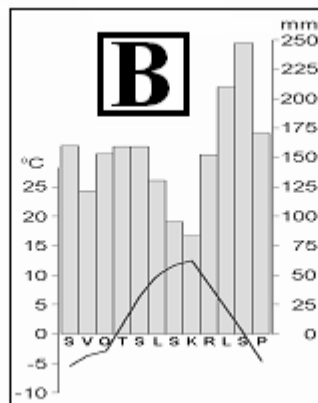
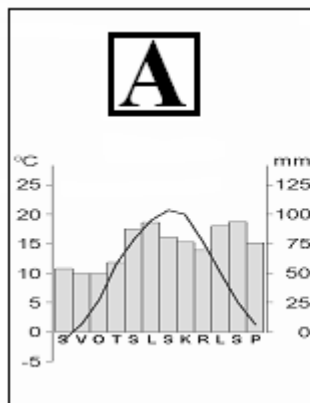


**3** **26.** Ime reljefne cjeline unutar crnog kružića označenog na zemljovidu desno slovom U je \_\_\_\_\_, slovom V je \_\_\_\_\_ i slovom Z je \_\_\_\_\_.

**2** **27.** Puni naziv prevladavajućeg podtipa klime u svim prostorima unutar krugova je \_\_\_\_\_, a njegova oznaka je \_\_\_\_\_.

**U OVOM ZADATKU ZAOKRUŽI KVADRAT SA SLOVOM IZNAD TOČNOG ODGOVORA.**

**1** **28.** Koji klimatski dijagram odgovara podtipu klime prostora unutar svih krugova na zemljovidu uz 25. i 26. zadatak?



**U SLJEDEĆEM ZADATKU TRI SU ODGOVORA TOČNA. ZAOKRUŽI SLOVA  
ISPRED TOČNIH ODGOVORA.**

**3**

**29.** Koja su od navedenih jezera kriptodepresije?

- a) Vransko jezero kod Biograda      b) Vransko jezero na Cresu      c) Baćinska jezera  
d) Modro jezero kod Imotskog      e) Visovačko jezero      f) Plitvička jezera

**U SVAKOM OD SLJEDEĆA TRI ZADATKA JEDAN JE ODGOVOR TOČAN.  
ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOG ODGOVORA.**

**1**

**30.** Koji od navedenih gradova je regionalno središte u Splitskoj makroregiji?

- a) Makarska      b) Ploče      c) Trogir      d) Split

**1**

**31.** U koju od navedenih zemalja je iseljavalo najviše Hrvata od 1960. do 1980. godine?

- a) u Austriju      b) u SAD      c) u SR Njemačku      d) u Argentinu

**1**

**32.** U kojem od navedenih područja prevladava šuma hrasta lužnjaka?

- a) Moslavina      b) Spačva      c) Međimurje      d) Kordun

**U SLJEDEĆA TRI ZADATKA DOPUNI REČENICE ILI ISPUNI POLJA U TABLICI.**

**1**

**33.** Ime grada koji je najistočnije regionalno središte Hrvatske je \_\_\_\_\_.

**1**

**34.** Kritični trenutak popisa stanovništva 2011. godine bio je \_\_\_\_\_.  
(upiši datum i sat)

**2**

**35.** Prema podacima DZS za 2009. godinu za dvije velike dobne skupine stanovništva navedene u tablici, izračunaj koeficijente maskuliniteta (na jednu decimalu) i izračunate podatke upiši prema pripadajućem broju u donju tablicu. Prema upisanim podacima i dolje navedenim uputama ispuni ostale dijelove tablice.

	Ukupan broj	Žene	Muškarci
1	936 774	456 815	479 959
2	1 021 117	609 163	411 954

Prostor za računanje

U red pripadajućem podatku koeficijenta maskuliniteta u stupac dobna skupina stanovništva upiši **mlado** odnosno **staro**, a u stupac diferencijalni upiši **natalitet** odnosno **mortalitet**.

Koeficijent maskuliniteta	Dobna skupina stanovništva	Diferencijalni
1		
2		